

Westerlo

“Trots dat die oude nummers niet verloren gaan”

Richard was jaren bezig met het liedboek. “Het is een vrij intensief werk geweest.” FOTO LEO BROUWERS

Muzikant Richard Van der Staey bundelt volksliedjes in liedboek

Richard Van der Staey van de Sint-Sebastiaansgilde van Westerlo stelt op 6 november zijn boek met erfgoedliederen voor in het gemeentehuis. Richard doorkruiste vroeger heel Vlaanderen met de Kadullen. Liedboek: *de Kadullen* bevat dan ook voornamelijk materiaal van deze volkskunstgroep.

• Bijna drie jaar lang heeft Richard Van der Staey (70) Vlaamse traditionele liederen gedigitaliseerd. Daarbij maakte hij partituren en bewerkingen van de muziek. “Eind jaren zestig trok ik mijn stoute schoenen aan. Ik belde aan bij een hoop mensen, waarna ik ze oude volksliedjes liet zingen”, vertelt Richard. “Het was de bedoeling om daar fragmenten uit te halen, zodat ze gebruikt konden worden voor de Kadullen. Ik heb Vlaanderen jarenlang doorkruist met mijn bandrecorder. Zo heb ik bijna vierhonderd oude liedjes verzameld die nergens opgeschreven stonden. Op dat moment begonnen we succes te krijgen met de Kadullen, waardoor de hele verzameling op mijn zolder belandde.”

“Als je al meer dan vijftig jaar muzikant bent, dan krijg je doorheen de jaren een hele verzameling partituren, teksten en opnames bij elkaar”, stelt Van der Staey. “Een

jaar of vier geleden begon ik orde te scheppen in mijn spullen, waardoor ik de bandopnames terugvond. Een vriend raadde me aan om al het materiaal in boekvorm uit te brengen.”

Schat aan muziek

Het eerste deel van het boek bestaat uit het volledige muzikale oeuvre van De Kadullen. De groep maakte vooral furore in de jaren zeventig. Het tweede deel van het liedboek bevat een selectie van 130 volksliederen. De nummers worden geïllustreerd aan de hand van tientallen oude foto's. Het boek bevat ook nog een cd met liveopnames. Voor de nieuwe generatie folkmuzikanten is het liedboek een schat aan muziek. “Er zit zelfs een liedje bij dat ik in Kortrijk heb opgenomen, terwijl er een Kempense versie circuleerde in Westerlo. De Westelse versie heeft wel een strofe meer. Het meeste werk kroop in het ontrafelen van de verschillende dialecten. Bepaalde rijmwoorden heb ik niet naar het algemeen Nederlands omgezet, om het lied niet uit de context te rukken.”

Het boek bevat liefst vierhonderd bladzijden. “Er staan ook verhalen in van bekende zangers uit de hele streek. De bekendste is wellicht Suske Schellens. Hij was de eerste honderdjarige in Westerlo. Schel-

lens zong en speelde trekzak tot aan zijn dood. *Het Lanterreke* zal bij de oude garde nog wel een belletje doen rinkelen. De afgelopen jaren ben ik dag in dag uit bezig geweest met dit boek. Het is een vrij intensief werk geweest. Ik ben er trots op dat die oude liederen niet verloren gaan.”

Gered van vergetelheid

De Kadullen doorkruisten heel Vlaanderen en Nederland tussen 1968 en 1976. De groep speelde in culturele centra, theaters, scholen, jeugdclubs, op straten en pleinen. Het repertoire bestond uit een mix van traditionele volksliedjes, eigen nummers en instrumentale liedjes. Een groot deel van deze nummers kwam uit oude liedbundels. Zo werd een schat aan Vlaamse volksliedjes gered van de vergetelheid. “We maakten vier elpees en drie singles”, vertelt Richard. “Hiervan gingen er duizenden exemplaren over de toonbanken.”

Het boek met cd is uitgegeven door Euprint Editions uit Heverlee en kost 35 euro. De cd is niet afzonderlijk verkrijgbaar.

LEO BROUWERS

Info: www.euprint.be

De Kadullen waren vooral actief in de jaren zeventig.

FOTO'S GVA

Zaal 't Centrum vormt decor voor reünie Fans brengen Studio Vrij weer tot leven

Rijkevorsel, Hoogstraten

Tot begin jaren 90 was Studio Vrij een begrip op fuiven en kermissen in de Noorderkempen. Dj Broekie en enkele fuifbeesten van toen laten die periode jaarlijks even terugkeren.

• Marc van den Broek was amper zestien toen hij Radio Vrij opstartte in Hoogstraten. Als dj Broekie draaide hij voor het eerst in 1981. “Ik was bekend en ook wel be-

rucht, omdat ik soms wat stevigere muziek speelde”, zegt Marc. “We legden platen op die niemand anders draaide, tussen de hits van de jaren tachtig door. Zo bouwden we een reputatie op die stevast volle zalen trok. Toen was er elk weekend nog een fuif voor de uitgaande jeugd. Het was een geweldige tijd, die voor mijn part direct mag terugkomen.”

Tweehonderd bezoekers

Onder impuls van de vriendinnen Nancy Jansen, Ilse De Vrij en Peggy Maes keert de tijd van Studio Vrij één avond per jaar terug.

Nancy, Ilse, Peggy en Marc zijn klaar voor de reünie. FOTO RAM

Dan wordt er een reüniefuif georganiseerd, in zaal 't Centrum in Rijkevorsel. Op 7 november is het

weër zo ver. “Waar Studio Vrij destijds speelde, waren wij aanwezig”, zegt Nancy. “Twee jaar ge-

leden hebben we Marc een eerste keer gevraagd op onze fuif. Toen waren er tweehonderd bezoekers. Onze bedoeling is om één keer per jaar een feestje te organiseren voor mensen die je nog kent van vroeger. Het moet bij een jaarlijks gebeuren blijven, meer moet dat niet zijn. Marc draait enkel de muziek van vroeger en de fuif duurt nog steeds tot in de late uurtjes.”

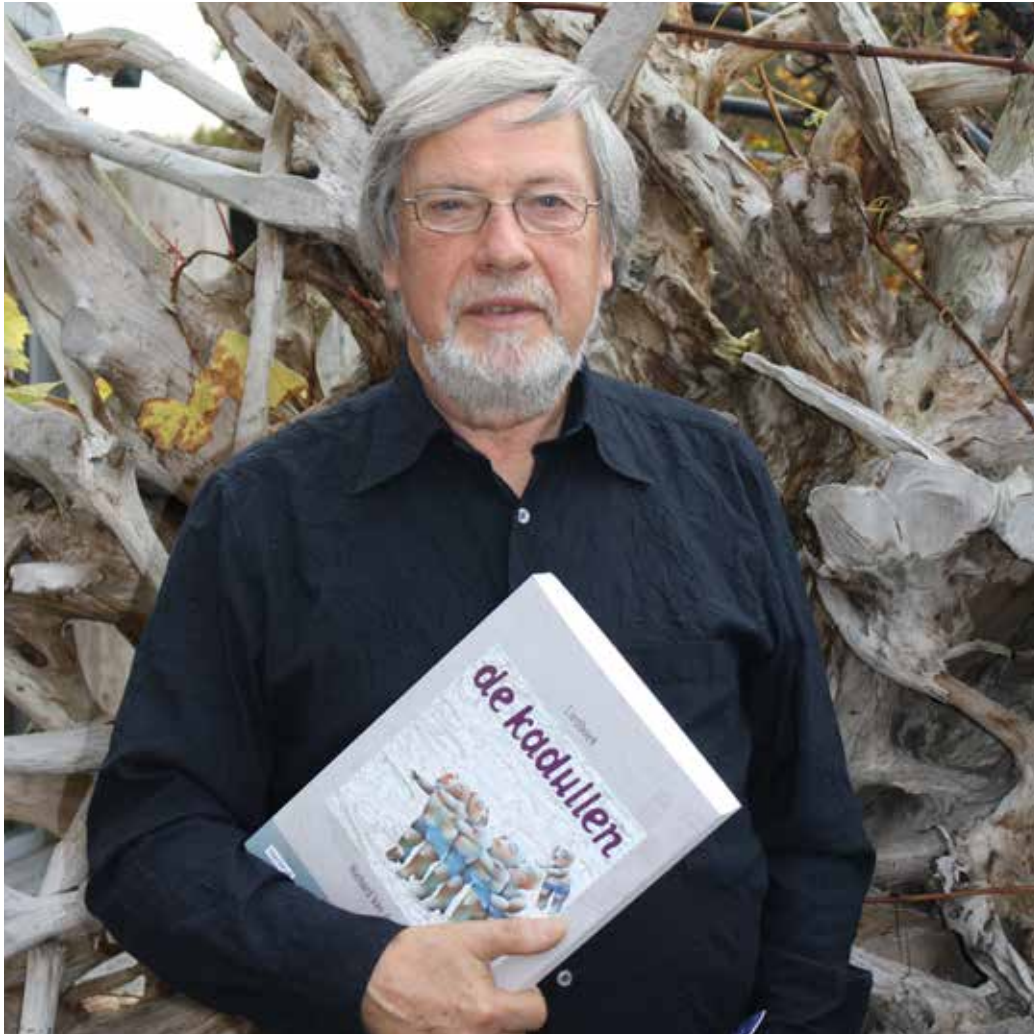
“Het is echt zoals vroeger”, zegt Peggy. “Toen werd er vooral veel Hoegaarden gedronken. Bij onze eerste reünie hadden we dat niet goed ingeschat en was de Hoegaarden meteen op. Op zo'n avond merk je ook dat mensen de T-shirts van toen nog een keer uit de kast halen.”

De Rijkevorselse covergroep Drift My Catch treedt zaterdag ook op. “De drankprijzen zijn bovendien zeer democratisch”, klinkt het. (ram)

Meer info: driftmycatch.be

De Kadullen: herinneringen aan oude volksliedjes

WESTERLO – In de slagschaduw van mei '68, waar de wereld dag en nacht werd verbeterd, kreeg een hele generatie kleinkunstzangers een eigen stem. Onder hen ook de 'Kadullen'. Ze speelden zowel scheve als schone liedjes. Richard Van der Staey, met roots in Westerlo, was één van hen. De groep bleef slechts acht jaar bestaan maar de volksliedjes lieten Richard niet los. Veertig jaar na datum bundelt hij ze alsnog in een boek. Samen met 130 andere Vlaamse volksliedjes waarvoor hij jarenlang met een bandrecorder het land had afgeschuimd.

Het moet begin jaren zeventig geweest zijn. De Desselse Chiro floreerde. De Tiptiens waren een hechte groep tienermeisjes, altijd wel in voor een grap of een kwinkslag. Op een Bonte Avond kon je van hen alles verwachten. Zo bestegen zij eens in zaal 700 het podium met het deksel van een ijzeren vuilnisemmer en een pollepel die ze met keukenhanddoeken tussen de knieën hadden gebonden. *Jef, ge moet naar huis toe gaan, a vrake die is zieek... Is ze ziek? Laat ze ziek, dat ze maar rap genezen is... En Jef ging nie naar huis... wààànt... Jef speelde liever op de boemlala, de boemlala, de boemlala...* De Tiptiens zijn de Kadullen eeuwig dankbaar geweest. En nu zit uw Onderox-redactrice die toen ook met een pollepel op een deksel sloeg voor één van die Kadullen.

Hebben de Kadullen elkaar 'op een goede nacht' gevonden?

"Aanvankelijk waren we met drie muzikanten uit Leuven en Mechelen. We zouden meedoen met een muziekwedstrijd in Oostende. De betreurde Walter De Buck was er ook en Jan De Wilde zat in de jury. Wat we zongen, weet ik niet meer maar we eindigden tweede. Het was het begin van enkele boeiende jaren. We hebben zowel in

de Schuur in Noorderwijk gespeeld als in Groningen. Zelfs in Frans-Vlaanderen werden we uitgenodigd. Plezant want de oudere generatie kende nog Vlaams en we zijn er drie dagen blijven feesten. Sindsdien drink ik geen Beaujolais meer (lacht). Later is Jos Mariën uit Voortkapel er nog bij gekomen. Hij is intussen overleden. Ook Bodo Vande Voorde is er niet meer. Ons repertoire haalden we uit bestaande volksliedjes die we met hedendaagse muziekinstrumenten brachten. Maar zoals je zegt: de boemlala ging ook mee. Na acht jaar was het gedaan met de Kadullen en ben ik nog dertien jaar vaste begeleider geweest van Willem Vermandere."

Waar kon je die oude volksliedjes vinden?

"Mijn interesse voor volksliedjes bestond al lang voordat we met de Kadullen begonnen. Ik vond ze in oude liedjesboeken en in het repertoire van o.a. Wannes Van de Velde. Maar uiteindelijk wil je toch je eigen liedboek met materiaal dat je zelf opraapt. Dus trok ik met mijn bandrecorder de boer op. Zo kwam ik terecht bij Suske Schellens van de Sebastiaangilde van Westerlo. Een gilde waarvan ik nu zelf de speelman ben. Sus speelde met zijn tienbasser zuiver op het gehoor, zonder partituur. Ook de familie Rens uit Varen-

"Weinig volksliedjes hebben een titel. Vroeger begon men gewoon te zingen."

broek (Veerle-Laakdal) heeft een grote bijdrage geleverd. Van het één kwam het ander zodat ik uiteindelijk vierhonderd volksliedjes bij elkaar had. Maar door het succes van de Kadullen kwam het er niet van om er iets mee te doen en geraakte de hele verzameling op zolder."

Tot je ze drie jaar geleden van onder het stof haalde.

"Inderdaad, omdat ik vind dat dergelijk erfgoed niet verloren mag gaan. Ik heb de liedjes opnieuw beluisterd, de muziekpartituur erbij geschreven en opzoekingen gedaan naar hun herkomst. Niet gemakkelijk want weinig volksliedjes hebben een titel. Vroeger begon men gewoon te zingen. *Door het spleetje van 't gordijn, tirititi, tirititi, tirititridam...* Ken je het deuntje niet? *In het bos daar staat een huisje, keek eens door het venster-raam...* Het origineel werd al gezongen in 1885. En het Vliegerke dat Walter De Buck onsterfelijk heeft gemaakt, is niet Vlaams maar komt uit een Duitse operette. Het staat in het boek, als eerbetoon aan de grootste volkszanger die Vlaanderen heeft gekend. Maar voor alle duidelijkheid: het boek is geen wetenschappelijk werk. En als ik van een liedje geen melodie vond, dan kwam het er niet in. Ik hoop nog altijd dat er iemand ooit het liedje over de moord van Witbergen voor mij kan zingen."

Wat heb je er zelf nog van geleerd?

"Volksliedjes leren je wat over de geschiedenis en hoe mensen daarin leefden. Zo ontdekte ik dat er tussen de twee wereldoorlogen veel gezongen werd over bastaardkinderen. En dat mannen zopen en vrouwen slaag kregen. *Maar dat moest een vrouw verdragen...* dat staat er letterlijk hé. Wat ik het mooiste volksliedje vind? (denkt na). Dat zal het oorlogsliedje zijn over een meisje dat een nieuwjaarsbrief schrijft aan haar vader aan het front. Ze had maanden gespaard om het papier te kunnen kopen. Ik denk niet dat de soldaat de brief van zijn dochtertje heeft kunnen lezen."

Info:

Het Liedboek De Kadullen is verkrijgbaar via www.euprint.be of rechtstreeks bij Richard Van der Staey (vanderstaey.r@skynet.be)

Prijs: 35,00 Euro

Tekst en foto: Suzanne Antonis

Liedboek

de kadullen

Richard Van der Staey

Euprint ed.

Liedboek Liedboek van de Kadullen

Richard Van der Staey

Misschien ben jij net als ik een averechtse lezer, die een krant of een tijdschrift achterste voor begint te lezen. Dan heb je intussen al de column van Dree Peremans gelezen. De 'meester van de Provence' heeft het daar over 'vijftig jaar heropleving van de volksmuziek in Vlaanderen'. Uiteraard heeft hij groot gelijk om de uitgave van de eerste LP van Wannes in 1966 te beschouwen als het jaar nul van 'onze' folk. En hopelijk vinden enkele organisatoren inspiratie om één en ander rond dat halfeeuwfeest op touw te zetten. In dat geval mogen ze zeker niet de Kadullen over het hoofd zien. Ik vermoed trouwens dat dit niet meer mogelijk is, nu Richard Van der Staey zijn monumentaal liedboek over deze (noem het zonder schroom maar 'legendarische') groep heeft uitgebracht.

Je kan het onze jonge collega's muzikanten of folkliefhebbers natuurlijk niet kwalijk nemen als ze zich afvragen "de Ka, Kadu... wat?". Waar zouden ze het moeten gehoord hebben? Er zijn landen en culturen die hun artiesten respecteren. Schrijvers, muzikanten en zangers krijgen daar, ook veertig of vijftig jaar na datum, nog regelmatig een forum op de openbare zenders. In dit koninkrijk kregen de radiomakers de jongste decennia, zeker in het geval van traditionele muziek of folk, blijkbaar een zwijgplicht opgelegd. Gelukkig is er dan dit initiatief.

Deze kanjer van bijna vierhonderd bladzijden is zoveel meer dan alleen maar een liedboek! Het grijzende deel van de bevolking herbeleefd de vrolijke frapatsen van één van onze meest succesrijke folkgroepen. Het jongere deel van deze maatschappij kan zich dankzij de verhalen en anekdotes uit het boek een idee vormen van hoe hun moeders en vaders hun wilde jaren beleefden en tegen welke muzikale achtergrond dit zich voor een deel afspeelde.

Het begint al met de sfeervolle inleiding van Frans leven, die in enkele losse karakterschetsen een kleurrijk portret maakt van de protagonisten van het vrolijke volkslied. Wie hen nog niet kent weet vanaf de eerste bladzijden hoe een groep met zes totaal verschillende karakters, spelend op een ongewoon instrumentarium, zich een unieke plaats wist te verwerven in de muziekwereld van de late jaren zestig en de zeventiger jaren. De Kadullen waren uniek in hun aanpak, zij veegden hun voeten aan beklemmende authenticiteit, maar wisten wel de grote rijkdom en de spontaniteit van de traditionele muziek te combineren met hun libertijnse aanpak.

In een handvol hoofdstukken vertelt Richard Van der Staey, de accordeonist van de groep, over het ontstaan van het gezelschap, over de memorabele repetities in café De Rozenkrans in Vlierbeek, over de kleurrijke metgezellen, over het overrompelende succes, de

honderden optredens, de inspiratie die ze vonden bij onder andere Wannes, De Vlier of 't Kliekske. We vernemen dat de radio in die tijd het genre wél promootte en dat dit een steeds stijgend succes tot gevolg had, zodat talrijke kleine cultuurorganisaties én grote evenementen hen een podium boden. Richard doet het verhaal van de drie singles en evenveel lp's, over het groeien van het repertoire en over het veldwerk dat zij deden, o.a. bij de legendarische Suske Schellens.

Zoals het een liedboek betaamt, beslaan de liedteksten en partituren het grootste aantal bladzijden. Richard schikte ze netjes per thema: over vriendschap, geluk, leven en dood, vrolijke deuntjes, kinderliedjes, pikante wijsjes, tegenslag en oorlog, je vindt voor elk gevoel wel enkele melodieën. Het aanbod is echt overweldigend. Vanzelfsprekend merk je in de lijst titels die je ook in andere liedboeken kan vinden, maar de vaak spits aangepaste teksten van één van de groepsleden en de karaktervolle arrangementen of melodie-interpretaties van onze ijverige accordeonist, maken er een verbluffend werkstuk van. Richard heeft dan ook een kleine eeuwigheid als een monnik zitten zwoegen om de kilometers bandopnames die gedraaid werden tijdens zijn veldwerk, digitaal om te zetten. Sommige banden lagen meer dan veertig jaar op zolder en een paar oude bandopnemers hebben de digitaliseringsessies niet overleefd. Maar het resultaat is een onuitputtelijke bron voor muzikanten met een inspiratieprobleem.

Op het einde van het boek laat Richard zijn makers Ugo De Clerck, Erik Schepers en Sjarel Van den Bergh vertellen over het leven na de Kadullen en krijgen de makers die er niet meer zijn een warm eresaluut: Jos Mariën en Bodo Van de Voorde. Wij komen zelfs te weten wat hun lievelingsgerecht is en krijgen op de koop toe het recept nog mee geleverd. Er zit in het boek overigens nóg een verrassing: een glimmend schijfje met originele opnamen uit 1971, vakkundig

tot cd omgetoverd door spitsbroeder/gitarist/studiotchnicus Guido De Simpelare.

Daarnaast hebben we ook Jan De Wilde die vertelt hoe hij in aanraking kwam met De Kadullen toen hij jury-voorzitter was van een liedjes-en muziekwedstrijd in wat toen 'het betere genre' heette.

En dan zijn er de foto's... prachtige beelden van al even prachtige koppen, jonge, onsterfelijke godenkinderen. Zelden zag ik mij verplicht een boekbespreking met onderbrekingen te schrijven. De beelden, de verhalen en (vooral) de liedjes brachten me weer naar onze onsterfelijke jaren, toen we met de krullen in de wind en de gitaar op onze rug, de wereld bestormden en de brouwerijen overreid hielden, toen we in nachtelijke sessies alle wereldproblemen op bierviltjes hadden opgelost (die door reactonaire kastelein bij het afruimen bij de afval werden gekieperd), nachten vol vulkanische liefdes en van lvdv-overstromende rivieren. Maar het waren ook de avonden en nachten van muziek maken en zingen zonder einde, zingen zonder zat of schor te worden en ... de schoonste liedjes hadden we geleerd van de Kadullen. Daarom heb ik bij het lezen van dit liedboek gesnotterd, dierbare Folklezer! Verguis mij, onvolwassen soixante-huitard, beschimp mij om mijn weke weemoed, het zal me niet deren! Zoals mijn kleinzoon zijn knuffel meeneemt naar bed, zo wordt het liedboek van de Kadullen de volgende dagen mijn bedgezel.

Nostalgie is het mooiste verdriet van de wereld. ☺

Walter Evenepoel

Liedboek van de Kadullen
A4-formaat, 400 blz.

35,00 euro (excl. verzendingskosten)
ISBN nummer: 979-0-3654-1658-5

Verkrijgbaar bij Euprint
www.euprint.be – info@euprint.be